

KIHNÖN KUNTA

Ympäristönsuojelunvalvontasuunnitelma

2016-2017

Taina Bister

1.1.2016

Ympäristönsuojelun valvontasuunnitelma 2016-2017

Tarkastustoiminnan säännöllisyys perustuu valvontasuunnitelmaan ja – ohjelmaan. Suunnitelmallisen valvonnan avulla saavutetaan riittävä, ennalta määritelty tarkastustiheys toiminnoille sekä varmistetaan toiminnanharjoittajien kesken tasaveroinen tarkastuskäytäntö. Laitoskohtainen määräaikaistarkastusten sekä muiden valvontatoimenpiteiden tarpeellisuus ja aikataulu määritellään toiminnasta ympäristölle ja terveydelle aiheutuvan riskin perusteella.

Valvontasuunnitelmassa on oltava tiedot alueen ympäristöoloista ja pilaantumisen vaaraa aiheuttavista toiminnoista sekä käytettävissä olevista valvonnan voimavaroista ja menetelmistä. Suunnitelmaan sisältyy selvitys valvonnan järjestämisestä ja riskinarvioinnin perusteet sekä kuvaus viranomaisten yhteistyöstä.

Ympäristönsuojeluasetuksen (713/2014) 28§:n mukaan on valvontasuunnitelmassa oltava:

- yleisluonteinen arvio ympäristön pilaantumisen riskeistä suunnitelmaan kuuluvalla alueella
- tieto viranomaisen valvontavastuulle kuuluvista luvanvaraisista ja rekisteröitävistä toiminnoista luettelona tai erillisenä sähköisenä rekisterinä
- kuvaus menettelystä valvontaohjelman laatimiseksi
- tieto siitä, miten ympäristöriskien arviointi tehdään, mitä perusteita siinä käytetään ja miten se ohjaa valvontaohjelman laatimista ja valvontaa
- tieto siitä, käytetäänkö määräaikaistarkastusten järjestämisessä otantamenettelyä, miltä osin otantaa käytetään ja mitkä ovat otannon laatimisen perusteet
- kuvaus ympäristönsuojelulain 169§:n mukaisten tarkastusten vireille tulosta ja käytöstä; jos viranomaisella ei ole tarkempaa ohjeistusta, viittaus ympäristönsuojelulain § 169 ja § 186 mukaisiin menettelyihin on riittävä
- tieto valvonnan voimavaroista henkilötyövuosina ja muina valvontaa kuvaavina tunnuslukuina
- kuvaus viranomaisten välisestä yhteistyöstä valvonnassa

Valvontaviranomainen voi asettaa tehtävät tärkeysjärjestykseen, jos se on välttämätöntä tehtävien hoitamiseksi.

Osana valvontasuunnitelmaa on valvontaohjelma, josta selviää ympäristöluvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen säännöllinen valvonta. Kihniön kunnan ensimmäinen ympäristönsuojelusuunnitelma on laadittu kaksivuotiseksi vuosille 2016 ja 2017, jolloin on mahdollisuus tarvittaessa täydentää tai muuttaa ohjelmaa nopealla aikavälillä. Suunnitelma kattaa myös muiden ympäristön pilaumisriskiä aiheuttavien toimintojen valvonnan ja valvontaan liittyvän toiminnan suunnittelun, joissa valvontaviranomainen on kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Toimialue ja valvonnan resurssit

Kihniön pinta-ala on 391 km², josta vesistöjä on 33 km². Asukkaita kunnassa on noin 2000. Ympäristönsuojeluviranomaisena Kihniössä toimii tekninen lautakunta. Kihniö ostaa operatiiviset ympäristönsuojelutoiminnot Parkanon kaupungilta. Määrällisesti ostettu työpanos on yksi päivä viikossa.

Toimialueen valvontakohteet koostuvat pääasiassa eläinsuojien, maa- ja kiviaineksen oton sekä jätteiden käsittelyn valvonnasta. Asukasvalitusten johdosta tehdyt tarkastukset muodostavat ison osan tarkastuksista. Turvetuotannon valvontavastuu siirryttyä ELY-keskuksille, kunnan viranomaisen vastuulla on äkkinäiset olosuhteiden muutoksista johtuvat tarkastukset, jotka ovat valvontasuunnitelman ulkopuolisia.

Vireille tulevat lupa-asiat, ilmoitusten käsittely sekä yleisöilmoitukset ja muut tehtävät vievät suurimman osan työajasta, joten suunnitelmalliseen valvontaan voi irrottaa pienen osa kokonaistyöajasta.

Delegoinnit

Lainsäädäntö sisältää säännöksiä tilanteisiin, joissa valvontaviranomaisen on välittömästi ryhdyttävä valvontatoimiin. Näissä tilanteissa viranhaltija, jolle toimivalta on delegoitu, voi antaa määräyksiä tai keskeyttää toiminnan välittömästi seuraavien pykälien

YSL 172 §:n mukainen tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus tehtävän suorittamista varten.

YSL 182 §:n mukainen kiellon tai määräyksen antaminen tai toiminnan keskeyttäminen. (vrt. ympäristöterveydenhuolto) Kielto, määräys tai keskeyttämistoimenpide on viivytyksettä saatettava ympäristönsuojeluviranomaisen päätettäväksi.

YSL 188 §:n mukainen velvoite on tehdä tutkintapyyntö lainvastaisen tilanteen havaitessaan. Tutkintapyyntö ei sisällä hallinnollista ratkaisua ja se on usein rinnastettavissa välittömiin hallinnollisiin toimenpiteisiin.

Kihniön kunnan hallintosäännön 9 §:ssä on määritelty delegoinnit viranhaltijalle eli ympäristönsuojelulain 181 ja 183 §:ssä tarkoitettujen ilmoitusten käsittely, ympäristönsuojelua koskevat lausunnot, ympäristölupien valmistelu sekä katselmukset sekä ympäristönsuojeluviranomaisen maksun määrääminen ja maksuunpano lautakunnan vahvistaman taksan mukaan.

Ympäristöolosuhteet

Kihniö on etelä-pohjoissuunnassa alle 30 km ja leveys suurimmillaan noin 20 km. Tyypillisiä piirteitä ovat runsaat vesistöt, laajat suoalueet sekä yksi Pirkanmaan korkeimmista paikoista, virkistyskäytössä oleva Käskyvuori, jonka korkeus merenpinnasta 188 m.

Laajimmat järviaaltaat ovat Nerכוןjärvi ja Kankarinjärvi sekä Korhosjärvi. Kooltaan järvet ovat 1516 ha, 748 ha ja 160 ha.

Valuma-alueeltaan Kihniössä löytyy kolme vedenjakajaa. Pääosa Kihniön vesistöistä kuuluu Kokemäenjoen vesistön Ikaalisten reittiin, jonka valuma-alueen virtaus on etelään päin. Pohjois-Kihniössä osa vesistä valuu pohjoiseen Kihniönjoen kautta Kyröjoen vesistöalueeseen sekä osa luoteisista vesistä kuuluu Karvianjoen valuma-alueeseen.

Pohjavesialueet

Pohjavesialueita Kihniön kunnan alueella on yhteensä kuusi kappaletta, joista viisi on vedenharkinnan kannalta tärkeitä eli I-luokan alueita. Kihniön keskustan vesilaitoksen vedenottamo sijaitsee Kihniön keskustajamassa eli varsin riskialttiilla alueella. Ensimmäinen pohjaveden suojelusuunnitelma Kihniölle on tehty vuonna 1997, jota on päivitetty tarvittaessa. Vesihuollon kehittämissuunnitelma on vuodelta 2007. Yhteistyötä pohjavesiasioissa tehdään säännöllisesti ympäristöterveydenhuollon kanssa, joka pääsääntöisesti huolehtii näytteiden oton ja tulosten analysoinnin.

Tarkastus on lisäksi syytä tehdä onnettomuuden, toimintahäiriön, rakennelman tai laitteen purkamisen tai muun niihin rinnastettavan toiminnan seurauksena aiheutuu päästöjä tai jätettä siten, että on siitä voi aiheutua välitöntä tai ilmeistä ympäristön pilaantumisen vaaraa.

Jätehuolto

Lakeuden Etappi Oy vastaa lakisääteisestä jätehuollon järjestämisestä Kihniön kunnan alueella. Muita Lakeuden Etapin osakaskuntia ovat Alavus, Ilmajoki, Jalasjärvi, Kuortane, Kurikka, Lapua, Seinäjoki ja Ähtäri.

Lakisääteisiä jätehuollon tehtäviä ovat jätteenkuljetus ja -käsittely sekä jätehuollon tiedotus ja neuvonta. Lakeuden jätelautakunta hoitaa alueen jätehuollon viranomais tehtäviä, jotka on jätelain 646/2014 mukaisesti säädetty kunnan hoidettavaksi. Jokaisella osakaskunnalla on oma edustajansa jätelautakunnassa ja vastuukuntana toimii Ilmajoki.

Keskeisimmät ympäristön pilaantumisen riskit

Keskeiset ympäristön pilaantumisriskit liittyvät Kihniöllä liittyvät maa- ja metsätalouteen, maa-ainesten ottamiseen, tieliikenteen aiheuttamiin vaaroihin. Teollisuus on pienimuotoista, direktiivilaitoksia alueella ei ole, mutta huoltamot, autokorjaamot ja yksityiset öljysäiliöt muodostavat oman riskiluokkansa. Viemärit ja jäteveden imeytys maahan saattaa niin kemiallisen kuin biologisen pilaantumisen riskin. Kihniön kunnan alueella on kaikkiaan yli 10 000 ha turvetuotantoalueita, joiden näiden alueiden kuivatusvesien vesiensuojelujärjestelmien toiminnanlaadulla on tärkeä merkitys alueen luonnolle. Kihniön maaperä valtaosaltaan hyvin vettä läpäisevää, (hiekkaa ja soraa tai vaihtoehtoisesti turvesoita) eli vaara maaperä- ja pohjaveden pilaantumisiksi on olemassa.

Pilaantumisriskiä lisäävät erilaiset häiriö- ja erityistilanteet, jotka voivat aiheutua tulipaloista, sähkökatkoksista tai muista ennakoimattomista tilanteista. Onnettomuuden tai vahinkotapauksen vaikutukset ovat yleensä paikallisia. Lupamääräyksissä pyritään antamaan tarvittavat määräykset pilaantumisen ehkäisemiseksi. Määräykset koskevat esim. kemikaalien käyttöä ja varastointia sekä riskinhallintaratkaisuja (kuten suojarakenteita ja niiden valvontaa), pohjaveden tarkkailua ja maaperän ja pohjaveden pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen selvittämistä.

SUUNNITELMALLINEN VALVONTA

Valvontakohteet

Ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaan ympäristölupaa edellyttävät toiminnot

- metallien ja muovin pintakäsittely elektrolyyttistä tai kemiallista menetelmää käyttäen käsittelyaltaiden yhteenlasketun tilavuuden ollessa vähintään 5 ja enintään 30 m³
- kivenlouhimon tai sellaisen muu kuin maanrakennustoimintaan liittyvä kivenlouhinta, jossa kiviainesta käsitellään vähintään 50 päivää ja kiinteä murskaamo tai kalkkikiven jauhatusta tai sellainen tietylle alueelle sijoitettava siirrettävä murskaamo tai kalkkikiven jauhatusta, jonka toiminta-aika on yhteensä vähintään 50 päivää
- kiinteä betoniasema tai betonituotetehdas
- kevyt betoniasema, jonka tuotantokapasiteetti on yli 3 000 tonnia vuodessa
- eläinsuoja, joka on tarkoitettu vähintään 30 ja alle 75 lypsylehmälle, vähintään 80 ja alle 200 lihanaudalle, vähintään 60 ja alle 250 täysikasvuiselle emakolle, vähintään 60 hevoselle tai ponille, vähintään 210 ja alle 1000 lihasialle, vähintään 160 uuhelle tai vuohelle, vähintään 2700 ja alle 30 000 munituskanalle tai vähintään 10000 ja alle 40000 broilerille tai muu eläinsuoja, joka lannantuotannoltaan tai ympäristövaikutuksiltaan vastaa vähintään 210 ja alle 1000 lihasian eläinsuojaa
- vähintään 250 ja alle 22000 siitosnaarasminkin tai – hillerin taikka vähintään 50 ja alle 600 siitosnaarasketun tai – supin taikka vähintään 50 ja alle 800 muun siitosnaaraseläimen turkistarha tai muu turkistarha, joka lannantuotannoltaan tai ympäristövaikutuksiltaan vastaa vähintään 250 ja alle 2000 siitosnaaraminkin turkistarhaa
- ulkona sijaitseva moottoriurheilurata
- alle 50 000 tonnin vuotuiselle jätemäärälle mitoitettu maankaatopaikka
- pilaantumattoman maa-ainesjätteen, betoni-, tiili- tai asfalttijätteen tai muun pysyvän jätteen käsittely kuin sijoittamien kaatopaikalle, kun käsiteltävä määrä on alle 50 000 tonnia vuodessa
- muu kuin ympäristönsuojelusta annetun VN:n asetuksen () 2 § kohdan 12 a-e alakohdissa tai 1 §:n 13 kohdan a ja d-g alakohdissa tarkoitettu jätelain soveltamisalaan kuuluva jätteen käsittely, joka on ammattimaista tai laitosmaista ja jossa käsitellään jätettä alle 20 000 tonnia vuodessa
- ulkona sijaitseva ampumarata

- kohtuutonta haittaa naapurisuhteissa aiheuttava toiminta

Ympäristönsuojelulain (527/2014) mukaan rekisteröintiä edellyttävät toiminnot

- Energiantuotantolaitos, jonka polttoaineteholtaan vähintään 1 megawatin yhteenlaskettu teho on vähintään 5 megawattia, mutta alle 50 megawattia
- Polttonesteiden jakeluasema, jonka vähimmäistilavuus on 10 m³
- Kemiallinen pesula, jonka toiminnasta ei pääse päästöjä ilmaan tai vesistöihin ja toiminnasta syntyvät jätteet luovutetaan jätelain 29 §:n mukaisesti käsiteltäväksi
- toiminnot, jossa orgaanisten liuottimien kulutus on enemmän kuin 5 ja vähemmän kuin 10 tonnia vuodessa (muu kuin puun pinnoitus)

Rekisteröintimenettelyyn piiriin kuuluvat, aiemmin ympäristölupavelvolliset laitokset siirtyvät rekisteröintimenettelyyn asetuksessa määrätyn aikataulunmukaisesti tai luvan ympäristölupamääräysten tarkistamisen yhteydessä.

Valvonnan suunnitelmallisuus

Ympäristönsuojelulain mukaan valvontaviranomaisen on järjestettävä säännösten ja määräysten valvonta siten, että se on laadukasta, säännöllistä, tehokasta ja perustuu ympäristöriskien arviointiin. Lakisääteinen valvontasuunnitelma koskee ympäristönsuojelulain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten valvontaa. Suunnitelmallinen valvonta on ympäristölupa- ja rekisteröintivelvollisten toimintojen osalta maksullista

Kunnan ympäristölupavelvollisten laitosten lisäksi suunnitelma käsittää myös ympäristönsuojelun tietojärjestelmään rekisteröidyt laitokset, ilmoitusvelvolliset toiminnot, Ely-keskuksen valvomat ympäristölupavelvolliset direktiivilaitokset, vesi- ja vesihuoltolain mukaiset kohteet, luonnonsuojelun ja maa-aineslain mukaiset kohteet sekä muiden ympäristölupavelvollisuutta pienempien laitosten valvonnan. Muiden säännösten mukaiset valvontatehtävät voidaan myös liittää valvontasuunnitelmaan.

Valvontaohjelmaan kootaan tiedot säännöllisesti valvottavista ympäristölupa- ja ilmoitusvelvollisista toiminnoista. Näille määritellään määräaikaistarkastukset ja muut valvontatoimenpiteet ympäristöriskien arvioinnin perusteella. Valvontaohjelma päivitetään vuosittain ja kohteiden tiedot pyritään pitämään ajan tasaisina saatavan informaation perusteella.

Valvonnan tavoitteet

Yleisenä valvonnan tavoitteena on varmistaa lainsäädännön ja lupaehtojen noudattaminen ja näin ehkäistä ympäristöhaittoja. Lakien ja määräysten noudattamista valvotaan suunnitelmallisesti määräaikaistarkastuksin ja seuraamalla toiminnan edellyttämät päästö- raportit tai muut selvitykset. Näihin tutustuminen ja tarkastaminen ovat osa suunnitelmallista valvontaa. Suunnitelma pyritään pitämään yhtenäisenä naapurikuntien vastaavien valvontasuunnitelmien kanssa.

Riskinarviointi

Valvottavien kohteiden määräaikaistarkastusten tiheys perustuu riskinarviointiin. Riskinarviointia tehdessä huomioidaan toiminnan että sijainnin aiheuttamat riskit ympäristön pilaantumiseen. Riskien merkittävyyteen vaikuttaa sen toteutumisen todennäköisyys ja siitä aiheutuvan pilaantumisen merkittävyys. Tunnistetut ja arvioinnissa käytetyt riskit ovat mm. melu ja värinä, päästöt ilmaan, päästöt viemäriin, pöly, päästöt pinta- tai pohjavesiin, päästöt maaperään, haju, roskaantuminen sekä epäsiisteys. Toimialakohtaisesti arvioidaan riskin olemassa olo ja merkittävyys, jolloin kohteet voidaan jakaa valvontaluokkiin, joilla on erilainen valvontatiheys eli esim. vuosittain, kerran kolmessa vuodessa tai kerran viidessä vuodessa

Toimijakohtaisessa arvioinnissa tunnistetaan laitoksen yksilölliset riskit kuten laitoksen sijaintiriskit (esim. vaikutukset pohja- tai pintavesiin, häiriintyvät kohteet), toimintaan liittyvät riskit (esim. toiminnan luonne ja laajuus, tilat ja laitteet, tuotantoon ja valmistukseen sekä tuotteeseen liittyvät tekijät, kuljetukset ja varastointi) ja valvontahistoria (esim. tarkkailu, lupaehtojen noudattamisen, aiemmin havaitut puutteet). Lisäksi huomioidaan ympäristöasioiden hallintajärjestelmät sekä muiden viranomaisten suorittama valvonta.

Laitoskohtaisesti arvioidaan lisäksi riskien merkittävyys. Liitoskohtaisen arvioinnin perusteella muodostuu kunkin laitoksen lopullinen valvontaluokka, joka voi poiketa toimialakohtaisesta luokituksesta.

Edellä olevien muuttujien perusteella määritetään laitoskohtainen tarkastustiheys ja muut valvontatoimenpiteet. Periaatteena on, että ympäristölle suuremman riskin aiheuttavaa toimintaa valvotaan tiheämmin.

Kohdemäärien ollessa Kihniöllä näin pieniä pyritään kaikki kohteen tarkastamaan ensimmäisen kerran, jotta niiden yksilölliset riskit on helpompi määrittää kohdekohtaista riskilukua varten tarkastustiheyden määrittämiseksi. Uuden toiminnan ensimmäinen tarkastus tehdään toimialasta riippumatta vuoden sisällä luvan myöntämisestä, toiminnan rekisteröinnistä tai toiminnan aloittamisesta.

Suunnitelmallisen tarkastuksen tarkastustiheydet on määrätty seuraavasti:

kerran vuodessa tarkastettavat

- Riskinarvioinnin perusteella arvioidut laitokset
- Ulkona tapahtuva jätteiden käsittely

kerran 3 vuodessa tarkastettavat

- Kivenlouhimot, - murskaamot ja asfalttiasemat
- Sahat
- Betonituotanto
- Pesulat
- Moottoriurheilu
- Lentopaikat ja varikot

- Naapuruussuhdelain mukaiset kohteet
- Kertaluonteiset, sisällä sijaitseva jätteiden käsittely

kerran 5 vuodessa tarkastettavat

- Ampumaradat
- Karjasuojat
- Energiantuotantolaitokset
- Polttonesteiden jakelu
- Metalliteollisuus
- Elintarviketeollisuus

Mikäli toiminta ei kuulu mihinkään yllämainitusta kohderyhmistä, määritellään tarkastustiheydeksi 1 kerta kolmessa vuodessa. Tarkastustiheyttä voidaan kohdekohtaisesti harventaa, mikäli kohteessa tehtävä riskinarviointi mahdollistaa sen.

Otannan käyttäminen

Tarkastuskohteiden valinnassa ei käytetä otantamenetelmää. Valvontaohjelman mukaiset kohteet tarkastetaan järjestelmällisesti valvontasuunnitelman määritellyn tarkastustiheyden mukaan. Tarkastustiheyttä määriteltäessä on huomioitu laitoskohtainen riskinarviointi ja valvonnassa käytettävät resurssit.

VALVONTAOHJELMA

Pilaantumisen vaaraa aiheuttavat toiminnot

Toimiala	Lukumäärä	omia muistiinpanoja
metalliteollisuus	2	
energiantuotanto	2	
polttoaineiden varastointi ja käsittely	1	
orgaanisia liuottimia käyttävä toiminta	3	
malmien ja mineraalien kaivaminen		
kallion louhinta ja murskaus	1	
maaperän ainesten otto	6	
turvetuotanto	12	
nahan tai tekstiilien laitosmainen tuotanto tai käsittely		
elintarvikkeiden tai rehun valmistus		
eläinsuoja tai kalankasvatus	13	
liikenne		
jätteiden ammattimainen tai laitosmainen käsittely ja jätevesien käsittely	3	
ampumaradat	2	
muu toiminta		

VALVONTAOHJELMA 2016

Suunnitelmallinen valvonta vuonna 2015 ja valvontaohjelman laatiminen

Vuonna 2015 suunnitelmallinen valvonta kohdistetaan niihin toimintoihin, jotka

- toimivat ilman lupaa
- ympäristönsuojelun voimaantulon mukainen ympäristönsuojelun tietojärjestelmään merkitseminen on jäänyt tekemättä
- voimaantulon mukaisessa tarkastuksessa on ollut puutteita
- joiden jälkeisissä tarkastuksissa on edelleen puutteita
- toiminnalle ei ole tehty tarkastuksia tai edellisestä tarkastuksesta on yli viisi vuotta

Valvontasuunnitelman laadinnan yhteydessä on havaittu puutteita kunnan ympäristönsuojelun tietorekisterissä sekä kattavassa listassa lupa- tai rekisteröinti-velvoitteisista toimijoista. Vuonna 2016 jatketaan ilman lupaa toimivien toimijoiden kartoittamista ja luvittamista sekä kunnan ympäristönsuojelurekisterin täydentämistä. Lisäksi jatketaan riskinarviointimallin laatimista.

Kohderyhmien osalta tarkastukset keskitetään eläinsuojiin ja pohjavesialueille sijoittuviin toimintoihin.

Huomioitava lisäksi on resurssien puitteissa kohteet, joihin ei ole viiteen vuoteen tehty tarkastuksia tai edellisessä tarkastuksessa on havaittu puutteita.

Tarkastukset

Suunnitelmallisista tarkastuksista ilmoitetaan toiminnanharjoittajalle vähintään kahta viikkoa ennen tarkastusta. Tässä yhteydessä määritellään tarkastuksessa erityisesti läpikäytävät asiat. Tarkastusmuistio toimitetaan toiminnanharjoittajalle viimeistään kuukauden kuluttua tarkastuksesta.

Valvontaprojektit

Ensimmäisellä valvontasuunnitelmajaksolla ei ole tarkoitusta tehdä omaa kunnallista valvontaprojektia vaan keskittyä kartoittamaan mahdollisimman tarkkaan olemassa olevat ympäristöluvalliset toiminnot sekä erityisesti lupavelvolliset, joilla vielä ei ole ympäristölupaa.

Suunnitelmallisesta valvonnasta perittävät maksut

Ympäristönsuojelulain 205 §:n mukaan kunnan viranomaisen voi periä maksun

- tämän lain mukaisen luvan, ilmoituksen ja muun asian käsittelystä
- laatimansa valvontaohjelmaan perustuvista luvanvaraisen ja rekisteröitävän toiminnan määräaikaistarkistuksista ja niiden muusta valvontaohjelmaan perustuvasta säännöllisestä valvonnasta
- tarkastuksista, jotka ovat tarpeen §:ssä 175 ja 176 tarkoitettun kielen tai määräyksen noudattamisen valvomiseksi tai §:ssä tarkoitettun toiminnan keskeyttämisen valvomiseksi.

Kunnalle perittävä maksu ei saa ylittää suoritteen tuottamisesta kunnalle aiheutuvia kustannuksia. Kihniön kunnassa on käytössä teknisen lautakunnan 30.9.2014 hyväksymä taksa § 61, jonka tuntihinnan mukaan tarkastusmaksu määräytyy.

Muiden kuin viranomaisen tai haittaa kärsivän asianomaisen vaatimuksesta vireille pannun asian käsittelystä saadaan periä maksu, jos vireillepanoa on pidettävä ilmeisen perusteettomana.

Otannan käyttäminen

Tarkastuskohteiden valinnassa ei käytetä otantamenetelmää. Valvontaohjelman mukaiset kohteet tarkastetaan järjestelmällisesti valvontasuunnitelman määritellyn tarkastustiheyden mukaan. Tarkastustiheyttä määriteltäessä on huomioitu laitospohjainen riskinarviointi ja valvonnassa käytettävät resurssit.

MUU YMPÄRISTÖNSUOJELULAIN MUKAINEN VALVONTA

Ilmoitus melua ja tärinää aiheuttavasta toiminnasta (YSL 118 §)

Meluilmoituksissa on yleensä kyse lyhytaikaisista, ei säännöllisistä, toiminnoista, jolloin valvontaviranomaisen on vaikea puuttua mahdollisiin epäkohtiin. Käytännössä pystytään käyttämään neuvontaa etukäteen, kehoituksia tai erityisen haitan ollessa kyseessä välittömiä hallinnollisia pakkokeinoja (määräys, toiminnan keskeyttäminen) Virka-ajan ulkopuolella on poliisilla mahdollisuus puuttua toimintaan.

Ilmoituksia melua - ja tärinää aiheuttavista toiminnoista Kihniöllä käsitellään muutamia vuosittain. Määrä on vaihdellut 0-4 kpl vuosittain toiminnoista riippuen.

Ilmoitus koeluonteisesta toiminnasta (YSL 119 §)

Koetoiminnan tarkastustarpeen määrittämisessä otetaan huomioon koetoiminnan ajallinen kesto sekä toimintaan liittyvät ympäristöriskit. Koetoiminta pyritään tarkastamaan ainakin kerran toiminnan aikana.

Ilmoitus poikkeuksellisesta tilanteesta (YSL 120 §)

Myös muiden kuin luvanvaraisten tai rekisteröitävien laitosten on tehtävä ilmoitus onnettomuudesta, toimintahäiriöstä tai muusta ennakkoimattomasta tilanteesta, josta saattaa aiheutua ympäristön pilaantumisen vaaraa. Poikkeuksellinen jätehuoltotilanne on myös ilmoitusvelvollinen. Poikkeuksellinen tilanne vaatii usein tarkastusta, jotta ilmoituksen johdosta voidaan tehdä päätöstä. Päätöksen jälkivalvonta on usein tärkeää.

Määräys pilaantumisen ehkäisemiseksi (YSL 180 §)

Ympäristönsuojeluviranomainen voi tarkastuksen perusteella antaa ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaa toimintaa koskevan yksittäisen määräyksen, joka on tarpeen pilaantumisen ehkäisemiseksi. Määräys ei voi koskea luvanvaraista tai rekisteröitävää toimintaa. Määräyksen noudattamista on tarpeen valvoa. Tarkastustiheys ja muiden valvontatoimien tarve arvioidaan toiminnan ja sen ympäristövaikutusten merkittävyyden perusteella.

Ympäristönsuojelulain 169 § mukainen valvonta eli tarkastukset onnettomuus-, haitta- ja rikkomustilanteissa

Valvontaohjelma kattaa ennalta suunniteltavissa olevat valvontatoimenpiteet. Tämän lisäksi ympäristönsuojelussa tulee varautua yllättäviin ja arvaamattomiin tilanteisiin, jotka edellyttävät tarkastusta tai muuta asian selvittämistä. Ympäristönsuojelulain 169 §:n mukaan valvontaviranomaisen on tarkastettava toiminta ja selvítettävä asia muulla asianmukaisella tavalla, jos onnettomuuden, haitasta tehdyn ilmoituksen, luvan noudattamatta jättämisen tai muun seikan vuoksi on aiheutta olettaa, että oletettavissa on ympäristöpilaantumisen vaara tai terveyshaitta.

Patterointi-ilmoitukset eli valtioneuvoston asetus 1250/2014 ”Eräiden maa- ja puutarhataloudesta peräisin olevien päästöjen rajoittamisesta” (ns. nitraattiasetus). Patterointi-ilmoitukset käsitellään eli tarkistetaan karttaloikat, patterin sijoittaminen maastoon säännösten mukaisesti sekä levitysalueiden riittävyys. Päätös ilmoituksen käsittelystä lähetetään viljelijälle. Vuosiraportointi paikalliselle Ely-keskukselle.

Samaan lakiin liittyvät myös ilmoitukset lannan levityksestä poikkeustilanteissa. Niiden vuotuinen määrä on hyvin riippuvainen syksyisistä sääolosuhteista.

MUIDEN TOIMINTOJEN VALVONTA

Siistimiset ja roskaantumisen estäminen

Kihniöllä on tauon jälkeen uudelleen aloitettu siistimiskierrokset, joiden tavoitteena on kartoittaa vaaralliset ja korjaustoimenpiteitä vaativat kiinteistöt sekä roskaamistapaukset keskustajaaman alueella. Yleensä kohteet valikoituvat asukasvalitusten perusteella. Siistimiskatselmukseen osallistuvat lautakunnan jäseniä, tekninen johtaja, rakennus- ja ympäristötarkastaja. Pelastuslaitoksen jäsen on ollut joskus pyynnöstä mukana katselmuskierroksella.

Haitankärsijän tai toiminnanharjoittajan ilmoituksesta vireille tulleet valvonta-asiat (Ympäristönsuojelulaki 186 §)

Ilmoitusta koskeva toiminta käydään tarkastamassa, jolloin arvioidaan toiminnasta aiheutuvan haitan suuruus ja tarvittavat toimenpiteet. Haitan poistamiseksi tehtävät toimenpiteet ja niiden aikataulu pyritään sopimaan tarkastuksella ja kirjataan muistioon. Tarvittaessa toimenharjoittajalle annetaan kehoitus ryhtyä toimenpiteisiin. Annettujen ohjeiden noudattamista seurataan uusintatarkastuksilla. Laiminlyöntien kohdalla on mahdollista ryhtyä hallinnollisiin pakkokeinoihin.

Jätteen keräyksen ja kuljetuksen valvonta ja aluekeräyspisteet

Jätteen ammattimaisesta keräystoiminnasta on tehtävä ilmoitus kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kunnan ympäristönsuojelurekisteriin merkitsemistä varten. Jätettä ammatikseen kuljettavien on liityttävä Ely-keskuksen ylläpitämään jätehuoltorekisteriin.

Jätteiden hyödyntämien

Betonimursketta, lentotuhkaa tai leijupetihiekkaa voidaan käyttää maanrakentamisessa. Käytöstä on ilmoitettava alueelliselle Ely-keskukselle, joka jakaa valvontavastuun kunnan ympäristöviranomaisen kanssa

Maa-aineet

Laki (424/2015) maa-ainesten muuttamisesta 7 b § voimaantulon myötä maa-aineslain mukainen valvonta ja luvitus siirtyy kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Samassa yhteydessä 4 a §:n mukaan yhdistyvät kiviaineksen louhinta ja murskauksen ympäristölupa ja siihen liittyvä maa-aineksen ottamislupa. Siirtymäaikaa säädökselle on heinäkuuhun 2016 asti. Käytännön syistä Kihniöllä maa-ainesluvut on käsitelty ympäristönsuojelussa kesästä 2014 lähtien, mutta hallintosäätöön tätä muutosta ei ole tehty. Maa-aineksen ottoluvat eivät vielä sisälly tähän valvontasuunnitelmaan, mutta niihin liittyvät louhinnan ja murskauksen ympäristöluvat ovat sisällytettyinä valvontasuunnitelmaan. Maa-aineksen ottoalueiden tarkastukset suoritetaan edelleen Maa-aineslain (555/1981) mukaisesti siten, että kohteissa suoritetaan vuosittainen tarkastus. Valvontaa tullaan kehittämään omavalvonnalliseen suuntaan. Tulevaisuudessa lupaehdoissa painotetaan omavalvonnan merkitystä maa-ainesten ottamissuunnitelmissa ja ottamistoiminnassa.

Jätevesi

Valtioneuvoston asetuksessa (209/2011) määrätään talousvesien käsittelystä viemäriverkkojen ulkopuolisilla alueilla. Siirtymäaikaa asetuksella tällä hetkellä on 15.3.2018 asti. Valvontasuunnitelmaa laadittaessa julkaistiin ympäristöministeriön asettaman työryhmän mietintä, jonka mukaan helpotuksia olisi lakiin tulossa. Mietinnän mukaan asianmukaiset jätevedenkäsittelyjärjestelmät vaadittaisiin kiinteistöltä rakennus- tai toimenpideluvan hakemisen yhteydessä. Sosiaalis-taloudellisia aspekteja on lakiin tulossa. Kiinteistöjä tullaan neuvomaan kulloinkin voimassa olevan lainsäädännön mukaan oikeista toimenpiteistä ja kiinteistölle sopivista käsittelyjärjestelmien valinnoista. Valvontatarkastuksia tehdään ensisijaisesti haitan kärsijän ilmoituksesta vireille tuleviin kohteisiin. Resurssien mukaan valvontaa tehdään vesiensuojelullisesti herkille tai muille pilaantumisen herkille alueille. Pistokoemaiset tarkastukset ovat mahdollisia, mutta järjestelmälliset tarkastukset on tarkoituksenmukaista aloittaa vasta asetuksen voimaan tulon jälkeen.

Vesilain mukaiset kohteet

Vesilain mukaiseen valvontaan kuuluvat mm. vesistöjen rakentamiseen sekä pohja- ja pintaveden ottamiseen liittyvät tarkastukset sekä ojitusasiat. Vesilain mukaista lupaa haetaan yli 500 m³ ruoppaukselle aluehallintovirastosta ja ilmoitukset pienimuotoisista ruoppauksista tehdään Pirkanmaan Ely-keskukselle.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen käsittelee vesilain mukaan erimielisyydet, jotka eivät vaadi vesilain § 5 kohdan 3 mukaista lupaa ja joita ei käsitellä vesilain § 5 kohdan 4 mukaan ojitustoimituksessa ja jotka aiheutuvat muun muassa ojan tekemisestä toisen maalle tai toisen tien poikki tai veden johtamisesta toisen maalle. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ratkaisee myös kustannusten jaon kahden hyödynsaajan yhteisessä ojituksessa. Näitä tapauksia ei tule vireille vuosi, mutta yleensä tulevat ryppäinä.

Vesihuoltolain mukaiset kohteet

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen toimii vesihuoltolain (119/2001 ja muutos 681/2014) mukaisena valvontaviranomaisena. Tehtävänä on valvoa vesihuoltolaitoksen vahvistetulla toiminta-alueella sijaitsevien kiinteistöjen liittymistä vesihuoltolaitoksen viemäriin ja vesijohtoon sekä käsitellä vesihuoltolain 11 § ja 17 c § mukaisia vapautushakemuksia. Hakemuksen käsittelyn yhteydessä tehdään kohteeseen tarkastus. Kihniöllä ei olla vahvistamassa uusia vesihuollon toiminta-alueita, joten vapautushakemuksia ei oleteta saapuvan monaakaan.

Käytöstä poistetun maanalaisen säiliön käsittely

Ympäristönsuojeluviranomainen voi yksittäistapauksissa myöntää poikkeuksen ympäristönsuojelumääräysten antamasta velvollisuudesta poistaa käytöstä poistettu öljy-, polttoaine- tai muu kemikaalisäiliö maaperästä, mikäli poistaminen on teknisesti hyvin vaikeaa tai siitä on aiheutuu kohtuutonta vahinkoa muulle omaisuudelle. Rakennustarkastaja varmistaa poiston aiheuttaman riskin rakennukselle ja tekee päätöksen asiasta.

Maastoliikennevalvonta

Maastoliikennelain (1710/1995) toimeenpano ja lain noudattamisen ylin valvonta kuuluu ympäristöministeriölle. Lain nojalla annettujen asetusten ja määräysten yleinen valvonta kuuluu paikalliselle Ely-keskukselle sekä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle. Alin mukaan kunnan tehtäviin kuuluvat mm. moottorikelkkareittisuunnitelmien hyväksyminen ja niiden valvonta sekä lupien myöntäminen erilaisiin moottoriajoneuvokilpailuihin tai niiden harjoituksiin.

Yleisemmät muut ympäristönsuojelulain mukaiset valvontaa edellyttävät toiminnot: otsonikerrosta heikentävien aineiden käytön valvonta, VOC-tuotteiden käytön valvonta, kemikaalien käytön valvonta, rakennus- ja purkutyöt, jätteen keräyksen ja kuljetuksen valvonta.

Viranomaisten välinen yhteistyö

Pienessä yhteisössä yhteistyö on kiinteää ja helppoa. Ympäristöterveydenhuollon kanssa yhteistyö on ollut lähes päivittäistä ja tarvittaessa tehdään yhteistarkastuksia, varsinkin, jos kohde on näiden kahden toimintojen rajapinnalla. Yhteistarkastukset liittyvät yleensä meluun, savuun tai haittaeläimiin. Tarvittaessa ympäristöterveydenhuollolta pyydetään lausunto ympäristölupahakemuksiin. Ympäristöterveydenhuollon siirtyessä yhä suurempiin yksiköihin tulee yhteistyön määrä tulevaisuudessa vähenemään.

Rakennusvalvonnan kanssa yhteistyötä tehdään jätevesijärjestelmien rakentamista tai lantaloiden mitoittamiseen liittyvissä tapauksissa. Siistimiskierrokset tehdään yhdessä rakennusvalvonnan kanssa. Luvanvaraista tai rekisteröitävää toimintaa koskeviin rakennuslupahakemuksiin pyytää rakennusvalvonta lausunnon ympäristönsuojeluviranomaiselta. Lupavaiheen yhteistyöllä voidaan varmistaa ympäristönsuojeluvaatimusten huomioiminen jo laitosta rakennettaessa ja varmistaa, että kaikki tarvittavat luvat ovat kunnossa.

Valvonnan toteuttamisessa tehdään yhteistyötä ELY-keskuksen kanssa. Mahdollisuuksien mukaan osallistutaan Ely-keskusten valvomiin laitosten tarkastuskäynneille esim. turvetuotanto, isot eläinsuojat tai laitokset. Ely:n valvontakohteista tulee vuosiraportoinnit tiedoksi ympäristönsuojeluun. Tarvittaessa Ely-keskukselta pyydetään lausunto ympäristölupahakemuksiin. Erityisosaamista vaativissa tapauksissa on mahdollisuus kääntyä Ely-keskukselta pyytää erityisasiantuntija-apua.

Valvontayhteistyötä tehdään myös onnettomuustilanteissa sekä pilaantuneiden maiden puhdistusasioissa mm. pelastuslaitoksen kanssa. Muita yhteistyökumppaneita ovat myös Tukes ja Aluehallintovirasto, joiden kanssa yhteistyö on paljolti tietojen ja tilastojen laatimista ajankohtaisiin kehityshankkeisiin tai projekteihin liittyen.

Käytössä olevat tietojärjestelmät

Kihniön kunnassa ei ole erikseen käytössä hallinto-ohjelmaa eikä ympäristönsuojelulla omaa valvonta/tarkastusohjelmaa. Arkistonmuodostussuunnitelmaa ei ole keskitetysti ulotettu yli hallintokuntien vaan lautakunnat diarioivat asiat omalla sektorillaan. Tarkastuspöytäkirjat kirjoitetaan Word-tiedostoihin ja tallennetaan viranhaltijan omiin tiedostoihin. Ympäristönsuojelun seuraavalla valvontasuunnitelma-kaudella ei ole varauduttu investoimaan omaan tarkastusohjelmaan. On perusteltua seurata valtakunnallista ohjelmien kehityslinjaa, sillä tarkoitus on kai kehittää yksi yhtenäinen ohjelmaversio, jotta vältyttäisiin ympäristöterveydenhuollon problematiikalta, etteivät eri valvontaohjelmat kommunikoi keskenään.

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmään rekisteröidyt toiminnot merkitään Kuntavahti-järjestelmään.

Valvontasuunnitelman toteutumisen seuranta ja päivitys

Tämä ensimmäinen Kihniön kunnan ympäristönsuojelun valvontasuunnitelma on laadittu ainoastaan kahdeksi vuodeksi, jotta voidaan nopealla aikataululla, muuttaa toimimattomia kohtia tai täydentää puuttuvia kohtia kohtuullisella aikataululla. Oletettavaa on, että ennen vuotta 2017 Kuntaliitto julkaisee valvontasuunnitelman laadintaohjeen tai valmiin pohjan suunnitelman rungoksi. Tällöin on perusteltua päivittää ko. valvontasuunnitelma vuosille 2017-2020.

Kvantitatiivisesti valvontaohjelman toteutumista voi seurata tarkastusmaksujen kertymien toteutumisella budjetin mukaisesti. Kvalitatiivisen toteutumisen mittaaminen on haastavampaa.

Ilmeisesti valtakunnallisesti valvontaan liittyviä numeraalisia dimensioita aletaan kerätä ja seurata vuoden 2018 alusta, vrt. kansallinen ympäristöterveydenhuollon valvontasuunnitelman toteutumien. Tällöin valvontasuunnitelman toteutuman vuosiyhteenveto on valmistuttava seuraavan vuoden huhtikuun loppuun mennessä.

VOIMAANTULO

Kihniön kunnan ympäristönvalvontasuunnitelma tulee voimaan 1.1.2016.

Ympäristönsuojelun valvontaa koskevat keskeiset säädökset

- Ympäristönsuojelulaki (527/2014)

3. luku: Viranomaiset ja niiden tehtävät

22§ Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

23§ Yleiset valvontaviranomaiset

24§ Muut valvontaviranomaiset

18. luku: Valvonta ja hallintopakko

167§ Valvonnan järjestäminen

168§ Säännöllinen valvonta

171§ Tarkkailu toisen alueella

172§ Tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus

175§ Rikkomuksen ja laiminlyönnin oikaiseminen

180§ Määräys pilaantumisen ehkäisemiseksi

181§ Toiminnan keskeyttäminen

184§ Uhkasakko, teettämishukka ja keskeyttämishukka

186§ Vireillepano-oikeus

187§ Virka-apu

188§ Toiminta rikosasioissa

189§ Valvontaviranomaisen vastuunjako luvanvaraisten ja rekisteröitävien toimintojen valvonnassa

- Vesilaki (587/2011)

14. luku: Valvonta ja hallintopakko

1§ Valvontaviranomaiset

2§ Viranomaisen toimet lainvastaisen menettelyn johdosta

3§ Tiedonsaanti ja tarkastusoikeus

4§ Rikkomuksen ja laiminlyönnin oikaiseminen

5§ Menettely hallintopakkoasiassa

10§ Valvontaviranomaisen välittömät toimet

11§ Toiminnan keskeyttäminen

12§ Virka-apu

14§ Vireillepano

- Jätelaki (646/2011)

24§ Yleiset valvontaviranomaiset

75§ Siivoamisesta määrääminen

- Vesihuoltolaki (119/2001)

4§ Valvontaviranomaiset

- Maastoliikennelaki (1710/1995)

32§ Valvonta

- Maa-aineslaki (555/1981)

4a§ Ottamisen ohjaus ja valvonta

14§ Valvontaviranomainen ja teettämishukka

- Merenkulun ympäristönsuojelulaki (1672/2009)

12. luku: Valvonta ja hallintopakko

1§ Valvontaviranomaiset

5§ Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen valvontatehtävät

- Ulkoilulaki (606/1973)

3. luku: Leirintäalueet

23§ Leirintää koskevien säännösten ja määräysten valvonta